

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VI. De Juramento confirmante Contractus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

rei promissæ substantiam, vg. si iuratus promittas scyphum, quem stanneum, aut gemmam, quam fictitiam credis: cum ille argenteus, hæc vera sit, iuramentum obligatorium esse negant, propter defectum consensûs in iurante; quia ita errantis nullus est consensus aut voluntas, *l. Si per errorem 1 §. ff. de Jurisdic.* propter cuius defectum etiam vota quæcunque & coniugia edita aut inita errore, circa rei substantiam interveniente, invalida esse, alibi statuetur. Si verò error & dolus verferetur solummodo circa qualitatem, aut circumstantiam rei solummodo accidentalem, ad jurandum impellentem, vg. si iuratus promittas dotem puellæ, quam castam, vel liberalem donationem homini, quem opis indigum credis, cum re ipsâ tales non sint, iuramentum pro obligatorio habent; quia hujusmodi error vel dolus consensum Jure Naturali requisitum non tollit; cum jurans, licet ejusmodi qualitate & circumstantiâ ad jurandum sit impulsus, illius tamen qualitatis &c. veræ existentie suum in rem promissam consensum non alligavit: Jus etiam Positivum, licet ad jurandum ita inducto, juramenti relaxationem facile concedendò, succurat, nullibi tamen iuramentum irritavit, Ita cum *citt. Suarez cap. 5 n. 1. & Molina n. 4. Laiman, Lib. 4. Tracl. 3. cap. 8. n. 5.*

ARTICULUS VI.

De Juramento Confirmante Contractus.

SUMMARIUM.

74. Juramentum non firmat contractus in iis de actu ullò Jure prohibito.
75. De non prohibito iniis, sed Jure

- Civili irritatis adjectum valet.*
76. Et Religionis obligationem inducit.
77. Secundum multos DD firmat ipsos contractus,
78. Verius tamen est contrarium;
79. Quod eos firmandi vim Juramentum non habeat ex sua Natura:
80. Neque acceperit à Jure Positivo.
81. Quod iis promittitur, prestare jurantis hæres tenetur.

Alter juramenti promissorii, isque valde notabilis effectus est, vis roborandi contractus, aliòsque actus saltem Validos: imò secundum communem multorum Opinionem, aliquando etiam Invalidos. Quia in re ex dictis

Certum est, juramento non confirmari ullum actum, quò promittitur aliquid Lege Naturali, Divinâ, Ecclesiasticâ &, secundum veriorum DD. sententiam etiam Civili Jure absolutè prohibitum. Quare in præsentia sermo duntaxat est de actibus, Jure Civili immediatè obprivatum subsidiorum bonum irritatis vel infirmis, vg. quò mulier consentit in alienationem fundi, vel alterius rei dotalis: minor super rebus suis contractus init sine autoritate tutoris & judicis decreto: filiafamilias acceptâ dote renuntiat hæreditati paternæ: alius ultra 500. solidos donat sine insinuatione &c. Cujusmodi contractibus & actibus suis, si mulier, minor, filiafamilias &c. adjiciant juramenta, quibus se eos non revocuros, iisque non contraventuros promittunt,

Dubium &, utriusque Juris Interpretac DD. & cum his etiam TT. variè sententiarum, maximis studiis agitata controversia est, an confirmentur juramentò. Non quidem ita; ut mulier, minor, filiafamilias juramentum teneantur observare; hoc

re; hoc enim nemo facile hodie inficiatur; cum enim ejusmodi actuum revocationem Jura non præcipiant, & revocationis & contraventionis omisso nequaquam peccaminosa, sed licita sit, licitum quoque & observandum erit juramentum, quò revocationis omisso est promissa, per Reg. c. *Cum contingat 28. hic* & c. *Quamvis 1. de Pænu in 6.*, ex virtute

76. Religionis, quemlibet obligantis; ut, quod invocato Dei Nomine & autoritate interposita promissit, opere exequatur; ne nomen Domini in vanum sit assumptum, Exod. cap. 20. V. 1. Sed, an juramentò confirmetur, hoc est, validi evadant actus, qui ex Juris dispositione invalidi, aut infirmi sunt; ut juramentò ipsis adjectò non solum Religionis respectu Dei, sicut in juramento de solvendis usuris præstitò accidit, sed etiam Justitiæ obligatio inducatur respectu hominis sive promissarii: & huic adversus promittentem acquiratur Actio, & promittens maneat obligatus, quantumvis adjectum juramentum à Prælo Ecclesiastico relaxetur.

77. Et prædictos quidem eisque similes actus Jure Civili invalidos juramentò confirmari, cum Panormit. in c. *Cum contingat cit. n. 8.* volunt Covarruvias in c. *Quamvis cit. p. 2. §. 1. n. 17.* & Gutierrez de Juramento p. 1. cap. 40. n. 3. quos secuti sunt Laiman. Lib. 4. Traß. 3. cap. 8. n. 1. Haunold. Tom. 3. de J. & J. Traß. 8. n. 135. Pirrhing ad hanc Rubric. n. 132. & alii tam VV. quam RR. TT. & JCT. i suam hanc Opinionem, ex utriusque Juris valde luculentis textibus, desumentes firmantesque ratione, & Tribunalium consuetudine, quæ dubii Juris optima interpretis habetur, c. *Cum dilectus 8. de Consuet.*

Ex Jure Imperiali adducunt famigeratam constitutionem *Auth. Sacramenta puberum, C. Si adversus venditionem, quæ*

Fridericus Imp. juramenta puberum, sive minorum 25. annis super contractibus rerum suarum non retractandis sponte facta, inviolabiliter custodiri jubet. Unde *cit. DD.* inferuat, hujusmodi contractus à juramento adjecto omnino firmos & irrevocabiles reddi, ut ex iis Exceptio & Actio detur.

Ex Ecclesiastico allegant imprimis c. *Cum contingat cit. §. c. Licet mulier 2. in 6.* quorum textuum illò Innocentius III. istò Bonifacius VIII. constituerunt; ut licet consensus, à muliere in alienationem dotis simpliciter præstitus, secundum leges Civiles obligatorius non sit, casu tamen, quò de ejusmodi alienatione non revocanda interpositum, & sine vi, dolòque præstitum est juramentum, hoc observetur: quod de sola Religionis obligatione intelligi nequit quia vi textus juramentum sine vi præstitum majorem obligationem parit, quam præstitum vi interveniente: ex quo Religionis obligationem nasci, dictum est n. 69. Deinde c. *Quamvis 2. cit.* quò locò idem Bonifacius filia, hæreditati paternæ renuntiantis, pactum, si juramentò firmatum fuerit, ab illa observandum decrevit, utique non solum ex virtute Religionis; quia observandum à Papa dicitur non solum juramentum, ex quo Religionis: sed etiam ipsum pactum, ex quo acceptato Justitiæ obligatio nascitur.

Rationem reddunt; quia prædictis actibus, quando adjicitur juramentum, stare tenentur jurantis hæredes. Unde ad eos observandos dabitur obligatio Justitiæ: non solum Religionis, quæ personalis est & non obligat, nisi solum jurantem, arg. c. 1. §. c. *Debitores cit.*

Verùm, etsi hac ratione & textibus *cit.* Panormitani & sequacium Opinio valde probabilis reddatur, probabilius tamen prædictos actus juramentò non confirmari

firmari, cum Jafone in *cit. Aub. n. 37.* defendunt Anton. Merenda *Controvers. Lib. 1. cap. 1.* & Pontius *Lib. 12. de Matrim. cap. 7. n. 42. & 47.* quos ex modernis non pauci & magni nominis DD. sequuntur. Ratio, quã nituntur, unica est; quia juramentum, inquit, vel actus Jure nullos confirmandi vim habet ex sua natura, vel alicujus Juris dispositione? Non prius; quia ex sua natura plus non exigit, quã ut jurans opere exequatur id, quod juramento interpositò promissit; ne Dei nomen assumptum sit in vanum: quã est obligatio Religionis, & impleri potest, etiamsi contractus secundum se maneat invalidus: ut luculenter constat ex juramento, quod usurariis, & aliis contractibus injuriã extortis est 80, adjectum, *c. Debitores cit.* Non etiam posterius; quia nullus textus utroque Jure extat, qui juramento apertè tribuat vim, actus invalidos confirmandi, ut mox patebit. Unde standum est Jure Naturali, hujusmodi vim juramento indubitè non tribuente; quia obligationibus istò introductis nova addenda non est, quamdiu certum non est, hanc proditam Jure Positivo; homo enim est, & tamdiu manet in possessione libertatis, quamdiu de obligatione, Jure Naturali aut Positivo introductã, non constat, *arg. l. Arrianus 47. ff. de O. & A.*

Neque aliud evincitur ex *Aub. cit.* quia in ea non de invalidis, sed de validis duntaxat contractibus (etsi Restitutioni obnoxii ob defectum ætatis in contrahente) sermonem esse, non obscurè desumitur partim ex *Rubrica*, quã est de impetranda *Adversus venditionem* in integrum Restitutione: cui, ubi actus nullus est, locum non esse, clarè habetur *l. In causa 16. §. 4. ff. de Minoribus* & dictum est *Lib. 1. Tit. 41. num. 2.* partim ex eo; quòd ipsò ejus textu agatur de contracti-

bus, qui possunt retractari; quod de invalidis propriè dici non potest. Neque hinc sequitur *cit. Aub.* esse otiosam; eò quòd *l. 1.* cui ea subjecta est, jam dictum sit, minorem validè alienantem contra juramentum alienationi adjectum venire non posse; quia *l. cit.* sermo expressè est de sola alienatione rei immobilis, scilicet prædii: *Aub.* verò subjecta generaliter & indistinctè de quacunque ac proinde etiam de mobilium rerum alienatione. Si hoc negetur & dicatur, *l. 1. cit.* prædii mentionè solum exempli gratiã fieri, replicari potest, id, quod lex obscure statuit, ipsi subjectã *Aub.* perspicuè exprimi: adeòq; hanc ne sic quidem evadere otiosam, *arg. l. Quia in causis 7. de Procurat. Donellus Comment. Lib. 21. cap. 13. Pontius l. cit. n. 55.* & nostræ doctrinæ ex parte contrarius Palao *Tract. 14. disp. 2. p. 9. §. 3. num. 4.*

Neque ex *c. Cum contingat & c. Licet cit.* quia utroque textu plus non asseritur, quã servandum juramentum; quia non vergit in dispendium salutis, aut præjudicium tertii: ex qua ratione aliud non infertur, quã obligatio Religionis, exigentis servari juramenta, quã non vergunt in salutis dispendium, & in tertii præjudicium non cedunt. Neque urget, quòd Religionis obligatio etiam oriatur ex juramento metu extortò: & *cc. cit.* major obligandi vis tribuatur juramento sponte edito, quã coactò; quia ad hoc sufficit obligatio Religionis: quã, si juramentum metu extortum sit, facillè relaxatur, etiam nullã aliã causã accedente. Si autem sponte juratum sit, obligatio sine relaxatione aut restitutione inviolabiliter est implenda. Deinde; quia Jus Canonicum sponte juranti in Foro externo negat Actionem: quam tamen vi dolòve ad jurandum inducò aufert, ut *l. cit.* notat Pontius *n. 25.*

I i 3

Eòdem

Eodem sensu *c. Quamvis cit.* observandum dicitur pactum; quia observandum præcisè est, quatenus substat juramento, ut colligitur ex ratione; quòd ejus impletio non vergat in dispendium salutis, neque in tertii præjudicium rederet: quæ est ratio obligationis Religionis, ortæ ex juramento, *cit.* Pontius *n. 53.* Confirmatur hæc responsio; quia Papa non potuit extra territorium suum temporale juramento dare vim firmandi ipsum contractum, Jure Civili irritatum; id enim comüne bonum Ecclesiæ & spirituale regimen animarum non exigebat; cum ex eo præcisè; quòd Religionis obligatio juramento inducatur, peccatis ac periuriis via satis præcludatur, Pontius *ibid. n. 48.*

§1. Non magis quàm textus urget ratio; quia id, quod contrahens juratus promissit, hæredes implere tenentur ex obligatione Justitiæ, orta ex aditione hæreditatis; cum enim istam adire hæres Jure non permittatur, nisi cum obligatione exequendi vota & juramenta realia defuncti, *arg. c. Si hæredes 6. de Testam. c. Ex parte 18. de Consibus 61. Si quis rem 2. §. 2. ff. de Pollicitat.* ex utriusque Juris dispositione hæreditatem adeundò præsumitur promittere præstationem eorum, quæ de bonis debebat defunctus; ac proinde ex Justitia & quasi contractu cum defuncto implere debet, quæ defunctus sponte & juratus promissit; hæres enim, sicut in jura & commoda, sic etiam in debita & obligationes, defuncti bonis annexas, succedit, *l. Hæreditas 62. ff. de R. J. cit. Palao p. 11. n. 2. & Tract. 15. disp. 7. p. 16. n. 2.*

Neque obstat Tribunalium Praxis & longa Consuetudo; quia, quidquid sit, an ista stet pro Panormitani sententia, hanc Juris textus & ratio non perluadent. Unde meritò respicimus præsumptionem,

quæ stat pro libertate hominis, cui novam obligationem à Jure impostam negamus, donec isto videamus expressam, *arg. l. Arrianus cit.*

ARTICULUS VII.

De Juramenti Interpretatione.

SUMMARIUM.

82. Cum jurantia mens clara, opus non est interpretatione.
83. Cum ea dubia est, juramentum accipi strictè, postea ratio.
84. Et Juris textus permittunt.
85. Juramentum, præstitum in materia Juris, à Jure recipit interpretationem.
86. Sequitur naturam & conditiones Actus.
87. Cujus obligationem solum interpretatur auget.
88. Et sæpe obligat, cum actus est nullus.
89. Juramento Promissorio insunt conditiones I. Si potero.
90. II. Salvo jure & autoritate Superioris.
91. III. Nisi obligationem promissarius remittat.
92. IV. Si iste fidem servet.
93. V. Si res in eodem statu permaneat.
94. Quæ conditiones actum non reddunt conditionatum.
95. Discrimen inter conditionem tacitam & expressam.

Non rarò accidit, ut de juramento quidem, Deo vel homini facto constet, dubium tamen & inter partes controversia ali- quando